

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De hydropico et exhortatione ad humilitatem et misericordia[m] ca. cvj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Euangelica

quia dñs in hoc verbo: et hic pñdet nobis et in futuro, q. d. Vobis reseruate de rebus vestris ad solaciū vite, de superfluo facite vobis amicos. Qd em̄ vltra necessaria viteretinetur, nec pñm̄ necessitatibus erogat pecunia est iniquitas, i. p̄ra equitate. In ea em̄ nō seruam̄ eq̄tate quā p̄mo debem̄ que sc̄ sic nos diligere tenemur. Et nota q̄ non oēs paupes possūt nos recipere in eterna tabernacula, sed q̄ largimur his recipiemur ab angelis, bonuz est tñ eligere bonos paupes cū possum̄. Et adiecit dñs, Seruus sciens voluntatē dñi sui et nō facies eā plāgis vapulabit multis, q̄ aut̄ nō p̄gnouit vapulabit paucis. Multi p̄pter hoc auertunt aure ne audiat verbū dei, sed hi non nescientes sed contemptores iudicantur.

De denario durno,

La. CV

Inc dominus

Proposuit eis similitudinē de p̄refas milias q̄ cōduxit operarios i vīs nē suā ex denario durno, Cūq̄ nō nisi q̄nō q̄ bore diei ibi nūerent: tñ oēs s̄b̄intelligūt ser̄ etates tā t̄p̄is q̄ hoīs. In vñdecima em̄ q̄nta et sexta etas vel c̄lta intelligitur. In eadē q̄q̄ senect̄ et decrepita. Identitas s̄q̄ dem denarij candē p̄p̄uitatē notat. Nulli em̄ vita s̄b̄ breuior aut longior erit alia sed lēde oīa in oīb̄ notatur in ea. De murmure vero recipiētū dici p̄t, q̄ ibi nō erit murmur inuidentiū: sed ammirantiū de magnitudine p̄m̄ij. Solet em̄ murmur q̄iq̄ accipi p̄ p̄fusione vocum. Vel p̄t trahi murmur ad statū p̄ntem. Interrogatio vero cur patres fecisset in gl̄ia ad futurū. Causam em̄ dilationis ch̄i a gl̄ia p̄ q̄ potuerūt murmura re antiq̄ tūc demū sciēt quā nūq̄ sciuerunt q̄ ne sine nobis glorificaretur. Admiratio nē aut̄ eoz de causa cognita exp̄ssit dñs sub interrogatiōe. An nō licet mihi facere quod volo. Post cludens parabolā ait. Sicerūt nouissim̄ p̄m̄i et p̄m̄i nouissim̄, i. iudei et gētes equabuntur i ingressu regni celoz, q̄ nullus intrauit vsq̄ in septimā etate quiescētuz q̄ incepit plene in ascēsiōe. In resurrectiōe q̄z eoz p̄ electi cuiuscūq̄ etatis vel t̄p̄is v̄l hominis equabūtur, nisi forte pauci ante re surrexerint quasi p̄uilegiati. Quidam tamē

quia in hac parabola legit. An oculus tuus nequā ē, et i fine. Vlti s̄ vocati pauci p̄o electi: dicunt laborantes i vinea oēs fideles cuiuscūq̄ tēporis vel etatis q̄rū quidā boni: alij p̄o mali, et vocāt accipiēt es cū murmure malos putātes se p̄ accepturos, et q̄z pores fuerūt in eccl̄ia vel t̄p̄e v̄l dignitate etiā plus alijs accepturos. De q̄b̄ p̄pheta dicit, Cadēt a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis. Et dñs in euāgelio dicit se diciturū talib̄. Nescio vos. Quāuis etiā dicit eisdē videat s̄mo fieri, sc̄ de accipiētib̄ de nariū tñ s̄m̄ regulā r̄conij d̄ diuersis ibi agitur, sc̄ de accipiētib̄ et nō accipiētib̄ sed putantib̄ se accepturos: sed tñ nec putabūt nec accipiēt. Vel p̄t eē synec̄esis, q̄ si vellēt p̄m̄i murmurare posset r̄onab̄l̄iter murmur eoz cōprimi.

De hydropico et exhortatiōe ad humilitatem et misericordiā.

Capitulum. CVI.

Factū est cum

sabbato māducaret panē i domo cuiusdā p̄ncipis phariseoz erat aut̄ eū hydropic̄. Est aut̄ hydropic̄is ad̄sus humor succutaneus de vicio vesice nat̄ cū inflatiōe et fetido ābelitu. Obsuabāt at pharisei iēsus si sabbo curaret. Cūq̄ q̄s̄s̄ ab eis si licet sabbato curare: et tacuissent apprehensum languidū sanauit. Post pbauit licere curare, q̄z p̄ lapsū in puteū die sabbati extrahit. Virū aut̄ erat q̄ de curatiōib̄ i sabbato eū arguebāt. Habēt em̄ in traditiōib̄ suis determinata opeoz genera circē, lxx. a q̄bus vacandū ē sabbato: inter q̄ nō est curatio maxime q̄ fit solo p̄bo: sic dñs sepe curabat. Dicebat aut̄ etiā ad inuitatos parabolā. Cū inuitatus fueris ad nuptias nō discumbas in primo loco. Cōtra superbiā phariseorum humilitatē docebat. Et nota q̄ hoc nō est parabola: sed potius exemplū vni op̄is humilit̄ faciēdi. Qd̄ q̄a ideo p̄ponit v̄t ad similitudinē eius cetera fiant, parabola vocatur quasi similitudo in exemplo. Illū aut̄ q̄ eum inuitauerat monebat ad misericordiāz dicēs, Cum facis prandīū noli inuitare eos.

E

gnatos et diuites: sed pauperes. Non da-
minat amicorum inuitationes: sed voluntate
luxuriose viuendi vel edendi. et se inuicere
inuitadi. et eo qd dñs ait hie. Retribuet ei ti-
bi in resurrectione iustoz. Et qd dñs de diu-
mentibus intulit Beai? q manducabit panem
regno dei. Errauit cherini? dñs etia corpo-
rale ibi futura refectione sicut ho creatus est
immortalis: no tñ sine ciboz alimonia.

¶ In encenijs voluerunt iudei lapidare
iesum. **Caplm. CVII.**

Secta sunt autez

f encenia i hierosolymis et hyems
erat Encenia dicunt qñ encenea
a neos qd est nouu. et sonat innouatores. et e
ibi intentionu. qz subuectione notat qñ scz all
qua dom? aut vas aut vestis a coi vsu ad ce-
lebre et diuinu ysum subuehit. qd latin? dic
dedicatione Tñ hebreus vocat dedicatione
inchoatione ysum noue rei: vt cu pmo inha-
bitam? noua domu: aut iduim? noua veste.
Hic aut encenia vocant festa dedicatiois te-
pli qd anuatim fiebat Hoc aut festu no ad
pma vel scdam dedicatione repli spectabat:
sed ad tertia? Prima em fuit i autumno: qz salo-
mon dedicauit replu decima die septembis et
ysqz ad repli illius euerctione fiebat qñ annis
duo festa eade die. dedicatio scz et exptatio.
Cu po reedificati fuit replu a redemptibz de
babilone dedicati est in vere. xij. die martij
id e. xij. luna. Lum aut antioch? epiphanes
polluisset templi sordibz idoloꝝ. et pphanas
set vtensilia ei? iudas machabe? fili? a samo-
nei de genere sacerdotali mudauit templu. et
restituit vtensilia i loqz suis. et qñ dedicauit il-
lud. xxx. die decembis. Et hec dedicatio i die-
bus iesu obfuebatur i hyeme. Forte adhuc
hoc est festu luminu apud iudeos qz et iose-
ph? testat etia sub machabeis vocatu hunc
die: die luminu Et ambulabat iesus i teplo
in porticu salomonis. Hoie repli sepe voca-
tur portic? repli. vt hic. In templu ei no ascē-
debat nisi ministri repli. Portic? aut illa di-
cebatur templu salomonis i q solebat stare
ad oradu. in q i die dedicatiois erexit coluna
erea. supra qua orauit flexis genibz: cu tñ iu-
dei soleant stare cu orant. Et dixerunt iudei.
Quousqz aias nras tollis. si tu es chñs dic
nob pala. Ideo querebat. qz si se chñm dice-
ret tenerent eu. tanqz cōtra angustum se eris-

gentem. Ideo chñs responsum tempera-
uit dices Loquor vobis et no creditis. ope-
ra q ego facio testimoniū perhibent de me.
Lunqz dixisset. ego et pater vnū sumus. sus-
tulerunt iudei lapides vt taceret in eu. Cuius-
qz dixissent se velle eum lapidare p blasphem-
ia. qz cum esset homo dei se faciebat. dixit
Quia scriptura hoies dixit deos: vt tibi Ego
dixi: dñs estis et filij excelsi omnes. Ergo ml-
to magis que pater miserat in mudu dici po-
test de? cu tñ dicat homo deus. et verbu de?
dissimiliter Hac ambiguitate nois tra eom
mitigauit. Querebant ergo eu apprehende-
re. et exiit de manibz eoz: et abiit tras iorda-
ne vbi erat iohannes baptizans primū.

De resurrectione lazari.

Caplm. CVIII.

Rat autē quidā

e languēs lazari? a bethania de ca-
stello marie et marthe. Cu aut ac-
cepisset lazari? ifirmari p nunciu sorozum ait
Infirmitas hec no est ad morte. ad eu scz b-
tinendu in morte. et mansit eode loco duobz
diebz qusqz scz quatrudu impleret. Tūc ait
discipulis. Eamus in indea itez. Qui dices-
runt. Iudei volebat te lapidare et iteru vadis
illuc. Iesus aut dixit se esse qñ die. et ipos q
si. xij. horas. et ideo no erat eis timedu cu eo
ire. Et nota. qz si iudas adhuc erat bon? sic
hora diei erat. et si laz malus p matthia sub-
stituit ei dictu e. Dixit et aliter. qd. Putas
iudeos pscerare i voluntate me lapidandu?
Sicut hore mutabiles sunt: sic et affect? ho-
minu Et etia sept? mutatur i die cor hois q
hore. Et q ambulat in die. i. i pace sic et ego e
vos: no offendit aliquē. et so securi camus
Et addidit. Lazar? mortu? e et gaudeo ppter
vos. qz no era ibi qz dñs eis loqe posita indi-
cat roborat fides eoz Redijt ergo iesus i be-
thania cu discipulis suis. et martha occurrit
ei extra castellu. Et aduocata maria multis
hierosolymitiz psentibus qui venerat ad co-
solandas sorozes: ve-
nerit ad monumen Bethania ei n distat
tu. et ad voce iesu no a hirlz nisi stadijs. xv
solu suscitatu est. sed
p. iij. licz ligatus i iustis. Vultu qd iudeis
ad phariseos abierit et nunciauerit q vide-
rat. et celebris erat sermo de eo apud iudeos
Vultu em ta ascenderat ad die festu vt sancti